

naše fakulta

Cena děkana LF MU | Memorandum o vzájemné spolupráci | Představitel LF MU Brno se stává na roky 2012–2016 členem WFSA Pain Relief Committee | Úspěch Jaromíra Gumulce na Celostátní konferenci SVOČ lékařských fakult České a Slovenské republiky | Nádory adolescentů a mladých dospělých | Vnitřní lékařství | Výuka komunikace a sebezkušenosti na LF MU v Brně | Udělení Pamětní medaile LF MU

informační bulletin
Lékařské fakulty
Masarykovy univerzity

obsah

Slovo děkana	2
Cena děkana LF MU	4
naše fakulta informuje Memorandum o vzájemné spolupráci	7
prošli vědeckou radou MUDr. František Duška, Ph.D.	7
Představitel LF MU Brno se stává na roky 2012–2016 členem WFSA Pain Relief Committee	9
Úspěch Jaromíra Gumulce na Celostátní konferenci SVOČ lékařských fakult České a Slovenské republiky	10
Naplňování „Smlouvy o spolupráci mezi Lékařskou fakultou MU a Medical and Dental Univerzity Tokyo“	11
Nádory adolescentů a mladých dospělých	12
Vnitřní lékařství	13
z pracoviště nelékařské obory dentální hygienista/ka a zdravotnický záchranář	14
Výuka komunikace a sebezkušenosti na LF MU v Brně	16
Udělení Pamětní medaile LF MU prof. MUDr. Borisi Habancovi, DrSc.	18
110. výročí narození profesora MUDr. RNDr. Karla Žlábka	20
Udělení bronzové medaile MU profesoru Votavovi	21
Udělení pamětní medaile LF MU prof. MUDr. Jarmile Siegelové, DrSc.	22

Vážení a milí členové akademické obce, vážení čtenáři našeho periodika.
Dostáváte nyní již předvánoční číslo našeho bulletinu.

Součástí čísla je několik příspěvků, které bych rád vyzdvihl. Dominantně se týkají výuky. První je zpráva o celofakultní konferenci o pregraduálním studiu, jakýsi startovací mítink projektu Optimed. Tento projekt a celá reorganizace studia se musejí stát jednou z našich projektových vlajkových lodí na následující rok. Dále jsme ocenili nejlepší studenty. Byla to první akce tohoto druhu a založili jsme novou tradici, přijetí nejlepších studentů ročníku vedením fakulty a vedením klinik a ústavů. Myslím, že se akce mimořádně vydařila. Také zde máme informaci o přijetí našeho studenta Marka Mráze u ministra školství. Těž dostal cenu pro nejlepšího studenta. Rád bych také zdůraznil, že nyní máme podepsány nové smlouvy o spolupráci se všemi třemi velkými brněnskými zdravotnickými zařízeními, kde probíhá naše výuka.

Čeká nás řada dalších úkolů, jako je jednání o rozpočtu LF, doladění postgraduálního specializačního vzdělávání, které bylo převedeno na LF, inventarizace vědeckých výsledků LF a upravení vztahů s projektem CEITEC.

Nicméně, z tohoto čísla Bulletinu je vidět, že naše LF je významná instituce s velkým potenciálem a nepochybně se nám bude dařit i v následujícím roce 2012. Při této příležitosti bych rád všem poděkoval za odvedenou práci a popřál mnoho zdraví, spokojenosti a dobrých pracovních podmínek i výsledků do budoucna.

Váš

Jiří Mayer

Cena děkana LF MU

DNE 15. PROSINCE 2011 UDĚLIL DĚKAN LF MU PROF. MUDR. JIŘÍ MAYER, CSC., CENU DĚKANA LF MU. STALO SE TAK NA SLAVNOSTNÍM ZASEDÁNÍ VR LF MU V HOTELU INTERNATIONAL. UDĚLENA BYLA CENA DĚKANA ZA NEJLEPŠÍ VĚDECKÝ VÝSLEDEK V OBLASTI BIOMEDICÍNY A DÁLE CENA DĚKANA ZA NEJLEPŠÍ VÝSLEDEK V OBLASTI KLINICKÉ MEDICÍNY.

„Domnívám se, že pozitivní ocenění práce, a v řadě případů dlouhodobé systematické práce, která vede k vědecké publikaci, je nesmírně důležité. Proto jsme se snažili dostat i tuto „cenu“ do širšího povědomí akademické obce. Kvalitní vědecká práce je nesmírně důležitou součástí naší činnosti na LF, což jsme viděli i v souvislosti s diskuzemi kolem rozpočtu, kdy kritérium kvality se promítá do institucionální podpory, kterou instituce dostane.“ řekl v úvodu svého projevu děkan LF MU prof. MUDr. Jiří Mayer, CSc.

Po té již oznámil vítěze **Ceny děkana LF MU za nejlepší vědecký výsledek v oblasti biomedicíny**, která byla udělena autorům:

Bárta T., Vinarský V., Holubcová Z., Doležalová D., Verner J., Pospíšilová Š., Dvořák P., Hampl A.
za práci: **Human embryonic stem cells are capable of executing G1/S checkpoint activation. Stem Cells 2010, 28:1143–1152**

CENA DĚKANA LÉKAŘSKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY

Děkan Lékařské fakulty Masarykovy univerzity uděluje
Cenu děkana Lékařské fakulty Masarykovy univerzity
za nejlepší vědecký výsledek v oblasti biomedicíny za rok 2010

autorům:

**Bárta T., Vinarský V., Holubcová Z., Doležalová D.,
Verner J., Pospíšilová Š., Dvořák P., Hampl A.**

za práci:

**Human embryonic stem cells are capable of
executing G1/S checkpoint activation. Stem Cells 2010, 28:1143-1152.**

V Brně dne 15. prosince 2011

prof. MUDr. Jiří Mayer, CSc.
děkan LF MU

doc. MUDr. Aleš Hampl, CSc.

se ujal slova, aby krátce představil práci:

Human embryonic stem cells are capable of executing G1/S checkpoint activation

„Tento okamžik považuji pro nás za tolik závažný, že jsem si pro jistotu napsal pár vět. Musím říci, že tyto okamžiky jsou pro nás velmi slavnostní. Dovolte mi proto, abych co nejupřímněji poděkoval vedení fakulty a panu děkanovi za ocenění, které se nám dostává. Kromě toho, že děkuji vedení fakulty, chci také poděkovat fakultě samotné a všem jejím zaměstnancům za to, že dlouhodobě vytváří podmínky k tomu, aby fakulta mohla kvalitní vědecký výzkum realizovat. Pro mne osobně je tento slavnostní okamžik slavnostní dvakrát. Prvním autorem práce je Tomáš Bárta – student doktorského programu, jehož jsem školitelem, neboť je pro mne velká radost, že mohu pracovat s takovým studentem a perspektivním mladým badatelem. Naše vědecké dílo je však dílem celého vědeckého týmu, zahrnuje tři pracoviště LF - Ústav histologie a embryologie, Biologický ústav a IHOK. Omezím deskriptci vědeckého obsahu naší práce na úplné minimum. To, co bylo odhaleno v této práci, přispívá k uvedení kmenových buněk (embryonálních

kmenových buněk) do nějaké klinické aplikace. Výsledek ukazuje, že přestože se myslelo, že embryonální kmenové buňky jsou velmi citlivé a mají velké riziko akumulace genetických změn, není tomu tak, odhalili jsme, že EKB jsou vybaveny poměrně solidními molekulárními mechanismy, které jim umožňují s poškozením DNA jakýmsi způsobem bojovat a činit je tak relativně bezpečným buněčným typem. Ještě jednou děkuji za významné ocenění naší práce“, řekl na závěr doc. Hampl.

Druhou cenu uvedl proděkan pro rozvoj, vnější vztahy a pediatrické obory prof. MUDr. Petr Gál, Ph.D., **Cena děkana LF MU za nejlepší vědecký výsledek v oblasti klinické medicíny za rok 2010** byla udělena autorům:

Pospíšilová Š., Kotašková J., Tichý B., Mayer J.

Za patent „Způsob stanovení prognózy B-buněčné chronické lymfocytární leukémie“ udělený Úřadem průmyslového vlastnictví ČR (CZ301540 B6) a publikaci výsledků v časopise *Journal of Molecular Diagnostics* 2010, 12:328–34.

CENA DĚKANA LÉKAŘSKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY

Děkan Lékařské fakulty Masarykovy univerzity uděluje
Cenu děkana Lékařské fakulty Masarykovy univerzity
za nejlepší vědecký výsledek v oblasti klinické medicíny za rok 2010

autorům:

Pospíšilová Š., Kotašková J., Tichý B., Mayer J.

za:

**Patent „Způsob stanovení prognózy B-buněčné chronické lymfocytární leukémie“
udělený Úřadem průmyslového vlastnictví ČR (CZ 301540 B6)
a publikaci výsledků v časopise Journal of Molecular Diagnostics 2010, 12:328–34.**

V Brně dne 15. prosince 2011

prof. MUDr. Jiří Mayer, CSc.
děkan LF MU

doc. RNDr. Šárka Pospíšilová, Ph.D.
představila práci týmu.

„Je pro mne velkou ctí, že dnes mohu stát mezi oceněnými dokonce dvakrát. Jednou za podíl na oceněných výsledcích v základním biomedicínském výzkumu, podruhé za naše výsledky z oblasti klinické medicíny, které přispívají ke konkrétní diagnostice pacientů. Chtěla bych poděkovat nejenom svým kolegům, zejména Janě Kotaškové a Borisí Tichému, ale také Lékařské fakultě MU a FN Brno za to, že nám vytváří kvalitní podmínky nejenom pro naši běžnou práci, ale také pro výzkumnou činnost.“

Jsmo velmi rádi, že se nám v tomto případě

podařilo dotáhnout výsledky experimentální laboratorní práce až do zcela konkrétní podoby – k patentu vydanému Úřadem průmyslového vlastnictví. Kromě toho pak byla tato práce publikována v odborném zahraničním časopise „Journal of Molecular Diagnostics“. Předpokladem pro získání výsledků bylo zavedení nových genomických a molekulárně genetických technologií, které nám umožnily odhalit nové prognostické markery u chronické lymfocytární leukémie. Popsali jsme, že analýza exprese tří genů může velmi dobře vypovídat o prognóze onemocnění. Získaný patent byl Masarykovou univerzitou poskytnut biotechnologické

společnosti a ve spolupráci s ní nyní připravujeme diagnostický kit pro pacienty s chronickou lymfocytární leukémií. "

Závěrem bych ráda poděkovala vědecké radě za toto ocenění, kterého si velmi vážíme, a doufáme, že i v budoucnu bude naše práce přinášet zajímavé a především užitečné výsledky pro klinickou medicínu. Děkuji." ukončila svůj projev doc. Pospíšilová.

Jaký význam má toto ocenění pro proděkana LF MU pro vědu a výzkum, jsme se zeptali pana docenta MVDr. Aleše Hampla, CSc.

Celá léta, která jsem se pohyboval v naší české vědě, jsem trpěl pocitem, že lidé, kteří se věnují vědě, a navíc ti, kteří se jí věnují s úspěšně směřovaným výzkumem, nejsou dostatečně oceňováni. Za každou takovou aktivitu, za každé ocenění, které je směřované těmto pracovníkům jsem velmi vděčen. To, že my jsme měli zrovna to štěstí, že jsme byli také oceněni v té nově započaté historii této „Ceny děkana na LF“, je otázka jiná.

Obecně si myslím, že instituce, které v sobě najdou chuť a motivaci oceňovat lidi, za jakoukoliv dobrou práci, včetně té vědecké, dělají velmi dobře. Lidi to extrémně stimuluje.

Děkuji za Vaše vyjádření.

Všem oceněným ještě jednou gratulujeme k úspěchu.

Redakce

naše fakulta informuje

Dne 10. 1. 2012 bylo mezi děkanem lékařské fakulty a ředitelem ústavu CEITEC podepsáno interní Memorandum o vzájemné spolupráci, které mělo za cíl definovat základní principy vzájemné spolupráce obou součástí MU. Jako hlavní cíle budoucí spolupráce si strany memoranda stanovily maximalizaci vědeckého výkonu Masarykovy univerzity a koordinaci při vykazování vědeckých výsledků. Nejdůležitějším cílem je naplnění smluvních závazků, které na sebe MU převzala v rámci plnění projektu CEITEC, k čemu bude potřeba zejména vytvoření lepší výzkumné infrastruktury. Memorandum by tak mělo být dalším impulzem k urychlení výstavby nového pavilonu CEITEC v prostorách univerzitního kampusu MU.

prošli vědeckou radou

Na posledním zasedání VR v loňském roce, které se konalo dne 15. prosince 2011 uvedl proděkan Gál habilitační řízení v oboru Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie MUDr. Františka Dušky, Ph.D., odborného asistenta 3. LF UK, Praha, t.č. Consultanta Adult Critical Care, Queen's Medical Centre, Nottingham University Hospitals NHS Trust, United Kingdom.

MUDr. František Duška, Ph.D., absolvoval 3. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze v roce 2000. Po promoci nastoupil na II. interní kliniku Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, nejprve na II. in-

terní kliniku a po získání atestace I. stupně z vnitřního lékařství v r. 2004 na Kliniku anesteziologie a resuscitace. V r. 2006 obhájil na 3. LF UK doktorskou práci na téma „Vliv akutní kalorické restrikce na inzulinovou rezistenci u osob s metabolickým syndromem“. Složil atestaci a získal specializovanou způsobilost v oboru Intenzivní medicína (2007) a Anesteziologie a resuscitace (2009) a získal European Diploma in Intensive Care (EDIC). Dr. Duška se zabývá problematikou svalové slabosti, inzulinorezistence a sarkopenie vzniklé v důsledku protražovaného pobytu v podmínkách intenzivní péče. Dr. Duška je publikačně aktivní v impaktovaných časopisech a jeho H index je 5. Jako koníček Dr. Duška přednášel energetický metabolismus v rámci výuky biochemie na 3. LF UK a napsal i oblíbená skripta Biochemie v souvislostech. V r. 2010 se připojil k akci Děkujeme, odcházíme a od března 2011 pracuje jako konzultant intenzivista v Queen's Medical Centre v Nottinghamu ve Velké Británii a vyučuje na tamější lékařské fakultě. Dr. Duška byl zvolen examinátorem evropských licence intenzivní medicíny a je certifikovaným mezinárodním instruktorem kurzu Advanced Trauma Life Support. Jeho vědecká činnost pokračuje projektem výzkumu poruch dýchacího řetězce ve svalech a myoblastech kriticky nemocných a výzkumem perioperační inzulinové rezistence v Centre of Biomedical Sciences na Univerzitě v Nottinghamu. Je členem Strany zelených (SZ).

Před vědeckou radou obhájil MUDr. Duška habilitační práci Substituční pulzní terapie růstovým hormonem u dlouhodobě kriticky nemocných. Návrh udělení titulu docenta MUDr. F. Duškovi, Ph.D. byl postoupen rektoru MU.

Naše redakce se spojila s panem doktorem Duškou, aby nám krátce představil svoji habilitační práci.

Charakteristika práce

Již od 60. let minulého století jsou v boji proti hyperkatabolismu svalu v prostředí intenzivní péče zkoušena různá anabolika. Mezi nimi zpočátku kraloval růstový hormon, protože má vlastnosti nejen proteoanabolické, ale i lipolytické. Pomáhá tedy šetřit nejen proteiny, ale i mobilizovat tukové rezervy. V r. 1999 byla zveřejněna velká studie, která prokázala zvýšení mortality pacientů na JIP po léčbě růstovým hormonem. Všechny pokusy s růstovým hormonem ustaly, my jsme naopak negativní výsledky této práce brali jako výzvu. V naší randomizované dvojité slepé studii jsme se pokusili prokázat, že růstový hormon může být bezpečné a účinné anabolikum, pokud je podán jen pacientům, u kterých je svalový katabolismus skutečně problém (jen dlouhodobě kriticky nemocní), zároveň musí být suplementován glutamin (neboť endogenní proteolýza je jediným zdrojem glutaminu a její blokáda má potenciál prohloubit hypoglutaminemii) a kontrolovaná glykémie i.v. inzulinem (neboť růstový hormon má hyperglykemizující účinky). Dále naší hypotézou bylo, že pokud se růstový hormon podá i.v. v pulzech tak, aby modeloval fyziologickou sekreci, bude k vyvolání anabolického účinku zapotřebí podstatně nižší dávka než ve starších studiích, ve kterých byl růstový hormon podáván 1x denně subkutánně. Provedli jsme randomizovanou prospektivní dvojité slepou studii na 30 protražovaně kriticky nemocných po polytraumatu a výše uvedené hypotézy v podstatě potvrdili. Růstový hormon byl v daném kontextu účinným a bezpečným anabolikem. Výsledky byly publikovány v prestižních časopisech (např. V časopise Metabolism nebo Critical Care Medicine, IF =6,6). Práci jsme dále doplnili sérií in vitro experimentu na kultivovaných lymfocytech po antigenní stimulaci, ve kterých jsme prokázali, že pro proliferaci lymfocytu není hladina glutaminu, pozorovaná u kriticky nemocných (0.2–0.3 mM, norma > 0,6mM) ještě limitující. K poruše proliferace lymfocytu dochází až při koncentraci glutaminu pod 0,2mM. Ve své habilitační práci jsem tyto výsledky shrnul – na vědecké radě vzbudily živou diskusi.

Představitel LF MU Brno se stává na roky 2012–2016 členem WFSA Pain Relief Committee

Obor anesteziologie a intenzivní medicína patří mezi základní obory. Zabývá se čtyřmi medicínskými problematikami, neboli, jak nás učili naši předchůdci, náš obor stojí na čtyřech nohách:

1. Podávání anestézie, tedy celkového či místního znecitlivění pro výkony operační a případně i neoperační resp. diagnostické povahy
2. Poskytování nejvyššího typu intenzivní péče, tzv. resuscitační péče, na lůžkových stanicích klinik a oddělení našeho oboru
3. Léčba bolesti, zejména v perioperačním období, tedy bolesti akutní, a participace (spolu s řadou oborů) na řešení bolesti chronické nádorového i nenádorového původu
4. Poskytování neodkladné urgentní péče na vstupu do nemocnic, na tzv. urgentních příjmech.

Světová federace anesteziologických společností (World Federation of Societies of Anaesthesiologists – WFSA) je prestižní celosvětovou odbornou společností sdružující národní anesteziologické společnosti mnoha desítek zemí světa – od zemí nejbohatších po země rozvojové. Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny (ČSARIM) je od počátku členem WFSA, její předchůdkyně – Československá společnost anesteziologie a resuscitace – byla jednou ze zakládajících společností WFSA.

Pro řešení odborných problémů zřídila WFSA několik výborů, mezi nimi i Výbor pro léčbu bolesti – Pain Relief Committee. Jeho členové se každé čtyři roky obměňují.

V období 2008–2012 pracoval v pětičlenném složení, přičemž každou geografickou oblast reprezentuje jeden lékař – jednalo se odborníka z Jihoafrické republiky, Spolkové republiky Německo, Argentiny, Japonska a Filipín. Na podzim 2011 navrhl výbor ČSARIM nominaci prof. Pavla Ševčíka z KARIM LF MU a FN Brno do Pain Relief Committee a exekutivní výbor WFSA tuto nominaci v listopadu 2011 přijal. Prof. Ševčík se tedy stává na období 2012–2016 členem WFSA Pain Relief Committee jakožto představitel evropských anesteziologických společností.

První setkání nového Pain Relief Committee a zahájení jeho činnosti proběhne na 15. světovém kongresu anesteziologů (WCA) v Buenos Aires v březnu 2012. Prof. Ševčík je na kongres nominován jako delegát ČSARIM ČLS JEP.

Česká republika se na tomto kongresu bude rovněž ucházet o uspořádání 17. světového kongresu anesteziologů v r. 2020 v Praze.

ÚSPĚCH JAROMÍRA GUMULCE NA CELOSTÁTNÍ KONFERENCI SVOČ LÉKAŘSKÝCH FAKULT ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Studenti sedmi českých a tří slovenských lékařských fakult se účastnili Celostátní konference studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ), která proběhla 8. a 9. listopadu na Univerzitě Palackého v Olomouci. V teoretických a preklinických oborech si nejlépe vedl Jaromír Gumulec z Lékařské fakulty Masarykovy Univerzity v Brně, který zvítězil s prací *Nové potenciální markery karcinomu prostaty: stanovení ve tkáni a v séru*. „Jaromírovo vítězství v celostátní SVOČ konferenci je výsledkem jeho nesmírně intenzivní, smysluplné a cílevědomé práce.“

„Jaromír Gumulec působí v naší pracovní skupině, která se zabývá potenciálními novými markery u nádorových onemocnění, od února 2009. Hned od počátku se profiloval jako velmi schopný a pracovitý člověk ochotný se učit novým metodikám. Během svého téměř tříletého působení na Ústavu patologické fyziologie se zúčastnil jako aktivní řečník jedné zahraniční (FEBS Congress 2010) a desítky národních konferencí, kde s úspěchem prezentoval výsledky své práce.

Bezesporně největším přínosem, nebudu-li mluvit o Jardově mimořádném přínosu lidském, je jeho publikační aktivita. Je autorem či spoluautorem 10 odborných článků v mezinárodních časopisech. Jeho kumulativní impakt faktor (IF) je 21.5, což je na studenta pregraduálního studia jistě naprosto nadstandardní. Mezi všemi publikačními výstupy mohu jmenovat jeho prvoautorské review v časopise *Current Medicinal Chemistry* (IF 4.36), které má název: *Insight to Physiology and Pathology of Zinc (II) Ions and Their Actions in Breast and Prostate Carcinoma*.

Troufám si říct, že Jarda má „našlápnuto“ na vynikající vědeckou kariéru. V nejbližších dnech si dovoluji panu děkanovi navrhnout Jaromíra na cenu rektora pro nejlepší studenty magisterských studijních oborů. Dle mého názoru je naprosto nezbytné takto nadané studenty maximálně podporovat v jejich profesionálním i osobnostním růstu.“

RNDr. Michal Masařík, Ph.D., Ústav patologické fyziologie LF MU

Jaromíre, získal jste prvenství na Studentské vědecké konferenci České a Slovenské republiky v sekci teoretických a preklinických oborů. Co to pro Vás znamená?

Prvenství by jistě nebylo možné dosáhnout bez podpory mého školitele doktora Michala Masaříka, týmu z Ústavu Patologické fyziologie a docenta Reného Kizka z Ústavu chemie a biochemie Agronomické fakulty Mendelovy univerzity. Celostátní kolo mi poskytlo možnost konfrontace jednak se studenty z jiných lékařských fakult a s jejich vědeckými pracemi, jednak s předními českými a slovenskými odborníky z lékařských fakult v hodnotící komisi sekce. Velmi podnětná pro mne byla taktéž diskuse, přinášející nové úhly pohledu na studovanou problematiku.

A právě to je moje další otázka. Můžete nám přiblížit práci, se kterou jste zvítězil?

Práce „Nové potenciální markery karcinomu prostaty“ si klade za cíl zpřesnit diagnostiku karcinomu prostaty, neobyčejně častého nádorového onemocnění. Současné možnosti detekce, byť velmi senzitivní a specifické, neumožní rozeznat agresivní formy tumorů od méně agresivních forem. Práce se zabývá studiem potenciálních nádorových markerů onemocnění s použitím metod molekulárně-biologických, elektrochemických a analýzou viability buněk na úrovni nádorové tkáně a v séru pacientů. Snaží se tyto metody integrovat a porovnat se současně užívanými postupy.

Dosáhl jste úspěchu v soutěži, jste hodnocen jako „velmi nadaný student“, který má před sebou vědeckou kariéru. Je to tak? Jak vidíte sám sebe a svoji nejbližší budoucnost?

V současnosti jsem v šestém ročníku medicíny, prioritou mé nejbližší budoucnosti je proto co nejdříve dokončit studium, abych se mohl již naplno věnovat své práci na Ústavu patologické fyziologie, kde hodlám pokračovat v doktorském studiu pod vedením dr. Masaříka. Dosavadní bádání otevřelo spoustu otázek, velice atraktivních témat pro další výzkum.

...

V průběhu studia medicíny jsem nikdy nebyl zcela vyhraněný dělat „klasickou kliniku“ jako mí spolužáci, inspirovaly mě spíše preklinické obory. Po třetím ročníku jsem stál před rozvahou, na kterém ústavu začít se samostatnou prací (původně plánovanou na jeden semestr). Patologická fyziologie mne během výuky a následné přípravy na zkoušku zaujala svou pozicí na pomezí klinických a preklinických oborů. Velkým dílem k tomu nepochybně přispěla profesorka Vašků se svými přednáškami. Ne vždy bylo jednoduché (mnohdy přímo kolizní) časově skloubit medicínu a vědeckou práci. Nyní mohu říci, že právě takováto individuální činnost s intenzivní mezioborovou spoluprací byla a je pro mne neocenitelným přínosem a zdrojem zkušeností. Jsem proto velmi rád, že je podporována a oceněna jak na půdě ústavu, tak fakulty.

Děkuji za rozhovor. Mgr. Marie Korcová

kongrasy a sympózia

NAPLŇOVÁNÍ „SMLOUVY O SPOLUPRÁCI MEZI LÉKAŘSKOU FAKULTOU MU A MEDICAL AND DENTAL UNIVERZITY TOKYO“

Ve dnech 7. a 12. prosince 2011 se konaly v konferenčních prostorách hotelu Continental již 3. stomatologické přednáškové dny Lékařské fakulty MU v součinnosti s projektem MŠMT – Stomatologické výzkumné centrum a projektem na Podporu mezinárodní spolupráce MU pro studenty Zubního lékařství a pracovníky Stomatologické kliniky a Kliniky ústní, čelistní a obličejové chirurgie. Na těchto dnech přednášel děkan Dentální fakulty Univerzity Tokyo prof. Tagami a ředitel Výzkumného ústavu Univerzity Tokyo prof. Hanawa. V první části byly přednášky zaměřeny na zkušenosti v pregraduálním vzdělávání zubního lékařství v Tokyu, v druhé části se přednášky zabývaly materiály v konzervačním zubním lékařství a následně titanovými materiály v orální implantologii. Prezentovány byly i experimentální výsledky

dosavadní spolupráce mezi brněnskými a tokyjskými univerzitními pracovišti. Odborná úroveň přednášek byla velmi přínosná s velkou diskusní odezvou. Celou odbornou akci koordinoval proděkan LF MU pro Zubní lékařství prof. MUDr. Jiří Vaněk spolu s MUDr. Soniou Bartákovou a MUDr. Patrikem Prachárem, kteří se na spolupráci přímo v Tokyu podíleli.

Významným výsledkem odborné akce a spolupráce bylo společné rozhodnutí o vyčlenění nového volitelného předmětu v rámci curricula Zubního lékařství LF MU „Moderní materiály a technologie v ZL“, na jehož výuce se budou společně podílet i učitelé z Tokya. Bylo také pokročeno v dohodě o výměnných stážích učitelů a studentů obou fakult.

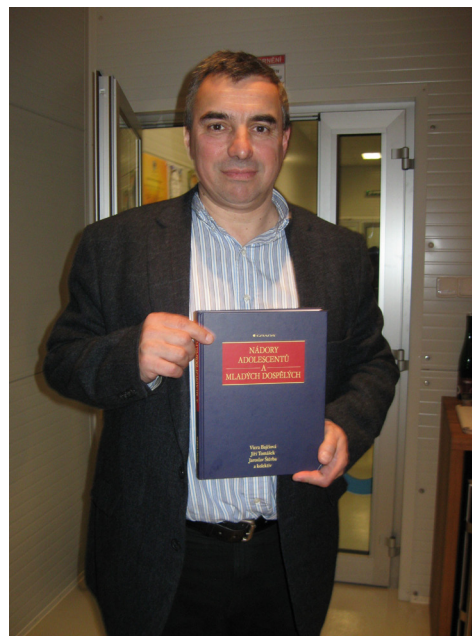
*prof. MUDr. Jiří Vaněk, CSc.
Stomatologická klinika LF MU Brno*

naše fakulta informuje

NÁDORY ADOLESCENTŮ A MLADÝCH DOSPĚLÝCH

Předkládaná monografie se zevrubně věnuje specifické problematice maligních onemocnění u mladé generace vymezené věkem 15 až 25 (29) let. Podává komplexní pohled na epidemiologii, etiologii, klinickou prezentaci a chování jednotlivých typů nádorů a hematologických malignit. Klade důraz na věkově specifické rozdíly a shrnuje současné poznatky o biologii a patogenezi jednotlivých zhoubných nemocí. Srovnává nádory u adolescentů nejen s nádory u dětí, ale i se starší generací dospělých. Autoři věnují pozornost i psychologii dospívajících jako faktoru, který často velmi výrazně ovlivní toleranci a průběh léčby.

Nedílnou součástí monografie je i podpůrná léčba a problematika pozdních následků onkologické léčby, které mohou výrazně ovlivnit kvalitu života onkologicky vyléčeného mladého člověka. Vyléčená malignita ne vždy znamená, že je člověk zdravý, a proto kvalita života vyléčených mladých onkologických pacientů při předpokládané délce přežití několik desetiletí dostává nový rozměr – nejen lidský, etický, morální, ale i sociální a ekonomický. Monografie je svým zaměřením na cílovou skupinu dospívajících a mladých dospělých onkologických pacientů historicky první v České republice, která se této problematice věnuje. Svou strukturou a rozsahem je ojedinělá nejen v evropské, ale i ve světové onkologické literatuře.

Je určena pro široké spektrum lékařských odborností, a to nejenom kliniků, ale i dalších důležitých členů multidisciplinárního týmu (radiologové, biochemici, hematologové, genetici, patologové, nukleární medicína), kteří se ve své práci setkali nebo mohou setkat s nádorem u této cílové skupiny mladých lidí.

MUDr. Viera Bajčiová, CSc

Klinika dětské onkologie, LF MU a FN Brno

VNITŘNÍ LÉKAŘSTVÍ

Myšlenka na vydání monografie „Vnitřní lékařství“ vznikla před několika roky po vydání knihy „Vnitřní lékařství pro stomatology“. Oslovili jsme brněnské odborníky jednotlivých podoborů vnitřního lékařství a oborů jemu blízkých k sepsání základních kapitol. S rozvojem vědních disciplín a s nahromaděním nových poznatků jsme cítili potřebu vytvořit dílo, které by přineslo komplexní pohled na obor, který se na jedné straně v současné době rozpadá a na druhé straně potřebuje koordinovat pohled na pacienta z hlediska diferenciálně diagnostického.

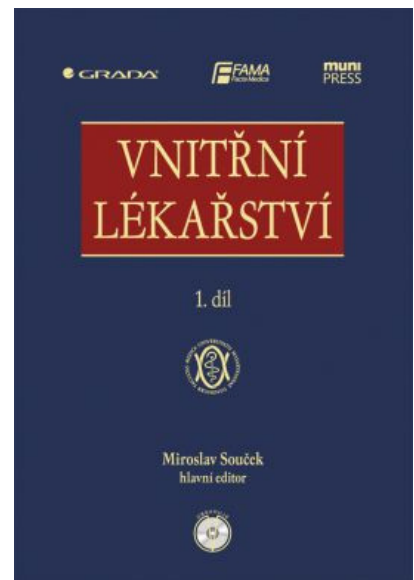
Napsat knihu v takovém oboru, jako vnitřní lékařství, není vůbec jednoduché. Chceme, aby byla stručná, protože nemáme v této hektické době mnoho času na klidné čtení, chceme, aby byla aktuální, protože vývoj v jednotlivých medicínských oborech jde nesmírně rychle dopředu, chceme, abychom pacientům porozuměli, nejen je léčili, ale abychom věděli, proč je takto léčíme. A co je nejdůležitější pro léčbu našich pacientů, je to, abychom se dokázali orientovat diferenciálně diagnosticky. A to je myslím to, co nás nejvíce trápí v klinické praxi. Zkušenost přichází s léty praxe, ale také s tím, že se stále vzděláváme, čteme a opakujeme si i teoretické znalosti, které jsme již dávno zapoměli. Internista je člověk, který má sjednocovat znalosti jednotlivých podoborů. Medicínský vývoj v jednotlivých specializacích jde neuvěřitelně rychle dopředu. Ale pacient zůstává stejný ve své různorodosti obtíží a bohužel často nám nezapadá do škatulek jednotlivých podoborů. Potíže polymorbidních pacientů jsou rozprostřeny na celou řadu oborů, a to nejen interních.

Postavení internistů v současném systému není ideální. Většina mladých lékařů se rozhoduje pro specializace v malých oborech a pro vlastní širokou internu jich zůstává málo. Proto stále hledáme cesty jak udržet a rozvíjet povolání internisty

Přeji všem, kterým se tato kniha dostane do rukou, aby zde našli to, co právě hledají.

prof. MUDr. Miroslav Souček, CSc.

II. interní klinika LF MU a FN U SV. ANNY Brno

OBOR ZUBNÍ LÉKAŘSTVÍ SE STÁLE VÍCE ROZDĚLUJE NA JEDNOTLIVÉ OBORY A VZNIKÁ POTŘEBA ÚKONY NA POLI DENTÁLNÍ HYGIENY DELEGOVAT NA NELÉKAŘSKOU PROFESI V DALEKO VĚTŠÍ MÍŘE, NEŽ TOMU BYLO DOPOSUD. NENÍ TAJEMSTVÍM, ŽE VĚKOVÁ STRUKTURA ZUBNÍCH LÉKAŘŮ V ČESKÉ REPUBLICE A HROZÍCÍ NEDOSTATEK ZUBNÍCH LÉKAŘŮ ZVYŠUJE POPTÁVKU PO PRACOVNÍCÍCH, NA KTERÉ BUDE MOŽNO DELEGOVAT ÚKONY PROFESIONÁLNÍ ÚSTNÍ HYGIENY A ZÁKLADNÍ PROFYLAKTICKÁ OPATŘENÍ.

LF MU MÁ STUDIJNÍ BAKALÁŘSKÝ OBOR DENTÁLNÍ HYGIENISTA/KA S PREZENČNÍ FORMOU STUDIA. STUDIUM JE TŘÍLETÉ A JE ZAKONČENO OBHAJOBOU BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.

Na to, co je přesnou náplní studia a odborník jakého typu po třech letech opustí LF, se ptáme paní docentky Kyasové, proděkanky pro nelékařské studijní obory.

Hlavní znalosti studijního oboru dentální hygiena jsou prevence, parodontologie, dentální hygiena a konzervační zubní lékařství. Obor si klade za cíl vychovat zdravotnické pracovníky – bakaláře, kteří ovládají principy ústní hygieny a jsou schopni je ve svém povolání prakticky aplikovat. Fakultu opustí kvalifikovaný pracovník, který samostatně ve spolupráci se zubním lékařem vykonává činnosti v preventivní, léčebné a edukační péči o pacienty v oblasti ústní hygieny.

Je to obor, který se otevírá letos poprvé? Kolik uchazečů budete moci přijmout ke studiu na LF MU?

Tento obor se otevírá letos poprvé. Lékařská fakulta Masarykovy univerzity je na Moravě jedinou školou, která umožňuje toto studium na akademické půdě. Bakalářské studium hygienistek je v souladu se současnými trendy v ČR a odpovídá situaci ve všech vyspělých zemích, kde hygienistky mají vysokoškolské vzdělání. Lékařská fakulta MU je připravena přijmout 20 uchazečů.

Jaké znalosti musí uchazeči prokázat, aby mohli být ke studiu přijati?

Studenti musí být absolventi střední školy s maturitou a budou dělat písemný test z biologie, chemie a fyziky.

Kde bude probíhat výuka a kteří vyučující se na ní budou podílet?

Pro přijetí se požadují znalosti předmětů biologie, chemie a fyzika na středoškolské úrovni. Výuka bude probíhat na ústavech a klinikách Lékařské fakulty MU. Odborné předměty najdou zázemí v budově na Komenského náměstí 2, která patří MU a kde jsou umístěny učebny a laboratoře pro moderní simulovanou výuku a seminární místnosti pro teoretickou výuku. Klinická část výuky odborných předmětů bude probíhat na Stomatologické klinice FN u sv. Anny, kde má Katedra dentální klinickou základnu a na vybraných terénních pracovištích. Na výuce teoretických a klinických předmětů se budou podílet zkušení pedagogové jednotlivých ústavů a klinik MU, odborné předměty budou vyučovat vyučující ze Stomatologické kliniky FN u sv. Anny v Brně i Kliniky ústní, čelistní a obličejové chirurgie LF MU a FN Brno. Garantem studia je doc. MUDr. Lenka Roubalíková, Ph.D.

DALŠÍM OBOREM, KTERÝ BYL NYNÍ AKREDITOVÁN JE OBOR ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ. JEDNÁ SE TAKTÉŽ O BAKALÁŘSKÝ STUDIJNÍ OBOR S PREZENČNÍ FORMOU STUDIA. OBOR JE TŘÍLETÝ.

Paní docentka Kyasová k tomu dodává: „*Tříleté bakalářské studium je zaměřeno na přípravu kvalifikovaných zdravotnických pracovníků – zdravotnických záchranářů, připravených vykonávat specifickou, vysoce odbornou práci a ošetrovatelskou péči v přednemocniční a nemocniční neodkladné péči. Absolvent získá způsobilost k výkonu profese zdravotnického záchranáře ve všech složkách integrovaného záchranného systému. Úspěšné absolvování studia poskytne studentům základy v oboru urgentní medicíny a otevře jim možnosti získání další specializace v rámci celoživotního vzdělávání.*“

Povolání zdravotnického záchranáře je náročné jak po stránce odborné, tak po stránce fyzické, ale i psychické.

Vzdělávání je zaměřeno především na schopnost poskytovat neodkladnou péči v terénu, tedy v rámci zásahů složek zdravotnické záchranné služby (složky pozemní i letecké), hasičského záchranného sboru i sboru policie ČR.

Mimo to najdou absolventi uplatnění i ve složce akutní péče ve zdravotnických zařízeních, přesněji na odděleních urgentního příjmu a odděleních anesteziologicko-resuscitačních.

Skladba předmětů tohoto programu zohledňuje přípravu odbornou, psychologickou i přípravu fyzickou tak, aby byl absolvent plnohodnotným členem týmů v terénu i ve zdravotnickém zařízení.

Pro přijetí k tomuto studiu je nutná i fyzická zdatnost. Jak ji budete hodnotit při přijímacím řízení a co všechno budete hodnotit?

Podmínkou přijetí ke studiu je přiměřená fyzická zdatnost. Fyzická zdatnost uchazečů bude hod-

nocena v praktické části přijímací zkoušky, která se skládá z vytrvalostního běhu (muži 1500 m, ženy 800 m) a Jacíkova celostního motorického testu. Jacíkův test zahrnuje střídání tělocvičných poloh a prověří obratnost, sílu i vytrvalost. Jedná se o následující změny poloh: lež na zádech-stoj-lež na břiše-stoj. Před vykonáním testu fyzické zdatnosti musí uchazeči doložit potvrzení praktického lékaře o zdravotní způsobilosti ke studiu se zvýšenou fyzickou zátěží. Test a jeho vyhodnocení proběhne ve spolupráci s FSpS MU Brno. Uchazeči, kteří splní stanovené limity testu fyzické zdatnosti, budou následně pozváni k přijímací zkoušce z fyziky a biologie.

Chystáte ještě další akreditace pro rok 2012?

Na základě zkušeností s průběhem prezenční formy studia, bychom rádi podali také žádost o akreditaci kombinované formy studia.

Děkuji za rozhovor. M. Korcová

Výuka komunikace a sebezkušenosti na LF MU v Brně

Lékařská fakulta Masarykovy Univerzity vyučuje od r. 2008 povinný předmět „Komunikace a sebezkušenostní výcvik“ na Ústavu psychologie a psychosomatiky LF MU pro všechny směry studujících medicíny. Od r. 2009 pak i pro zahraniční studenty v angličtině. Výuka je třetím rokem nedílnou součástí komplexní přípravy budoucích lékařů na jejich povolání a má v této oblasti mezi lékařskými fakultami v naší republice prioritní postavení. Předmět je zařazen do 2. ročníku studia v rozsahu 30 h/semestr, a je ukončen testem, seminární prací a kolokviem. Výuku vede 6 odborných asistentů - lékařů a psychologů s atestací v základním oboru a psychoterapeutickou atestací či ukončeným psychoterapeutickým výcvikem. Výuka komunikace a sebezkušenostní výcvik je vyučován na LF MU již od roku 1997, tehdy jako předmět povinně volitelný. Zájem o tuto výuku byl ze strany studentů velký a jeho hodnocení i vzrůstající potřeba připravit budoucí lékaře na běžné a komunikačně obtížné situace, byly podkladem pro složitá jednání, která vyústila v realizaci výuky předmětu „Komunikace a sebezkušenost“ jako předmětu povinného pro všechny směry vyučované na Lékařské fakultě MU.

Výuka obsahuje část teoretickou a část praktickou – zážitkové semináře a nácvik modelových situací v uzavřených skupinách.

Jak tento předmět učíme? Studenti jsou rozděleni do 25–30 skupin. Výuka je vedena formou diskuzí, cvičení, her a nácviku modelových situací. Studenti jsou seznamováni s teoretickými základy komunikace i s principy emočního prožívání. Semináře dávají prostor individuálnímu i skupinovému projevu a tím jsou studenty spoluutvářeny. Zážitky jsou tak jedinečné, neopakovatelné a často i velmi osobní.

Cíl výuky: Vlastní obsah předmětu si klade za cíl naučit studenty zvládat základní aspekty potenciálně obtížných situací, které mohou v interakci lékař-pacient nastat. Lze jej rovnoměrně rozdělit do oblastí teorie komunikace a principů emočního prožívání, nácviku komunikačních dovedností a vlastní, jedinečné sebezkušenosti studentů. Sebezkušenost ve výuce si klade za cíl rozvíjet uvědomování si a prožívání emocí vlastních i druhého, sebedoporu a podporu, sebereflexi a kontextu přiměřenou práci s obrannými mechanismy typu projekce, racionalizace, reflexe a posílení schopnosti empatie, posílení schopnosti zvládat afektivní odpovědi.

Dovoluji si vyjádřit přesvědčení, že povinný předmět „Komunikace a sebezkušenost“ přináší studentům lékařské fakulty velmi užitečný základ a přípravu pro jejich následnou medicínskou i společenskou praxi. Naše snahy směřují k cíli, aby absolventi lékařské fakulty odcházeli do praxe vybaveni nejenom diplomem lékaře, ale i dovednostmi poskytovat svým pacientům podporu, úlevu a navázat s pacienty optimální vztah (compliance) potřebný k jejich uzdravení a smysluplné spolupráci. Předpokládáme, že v konečném důsledku zařazení povinného předmětu „Komunikace a sebezkušenost“ do pregraduální výuky zajistí studentům spolu s pozdější výukou lékařské psychologie a psychosomatiky potřebnou autenticitu v jednání nejen s nemocnými, ale i jejich rodinnými příslušníky, tedy nutnou profesionální dovednost.

doc. PhDr. Marcela Bendová, Ph. D., a kol., Ústav psychologie a psychosomatiky LF MU

Počty studentů absolvujících předmět „Komunikace a sebezkušenost“ od r. 2008

Rok	Všeobecné lékařství	Zubní lékařství	Celkem
2008	372	62	434
2009	350	84	434
2010	390	74	464
2011	391	90	481
CELKEM			1813

Počty absolvujících zahraniční studentů:

Rok	Všeobecné lékařství	Zubní lékařství	Celkem
2010	60	4	64
2011	58	5	63
CELKEM			127

Udělení Pamětní medaile LF MU prof. MUDr. Borisi Habancovi, DrSc.

**NA SLAVNOSTNÍM ZASEDÁNÍ VR LF MU DNE 15. PROSINCE 2011 BYLA
UDĚLENA PAMĚTNÍ MEDAILE PROF. MUDR. BORISI HABANCOVI, DRSC.**

Děkan LF MU, pan prof. Jiří Mayer, CSc., který Pamětní medaili předával, ve svém projevu zdůraznil přínos profesora Habance pro LF MU, kladně hodnotil jeho práci, jakož i jeho dlouholeté pedagogické působení. Ve svém projevu pan děkan krátce citoval z dopisu, který napsali o prof. Habancovi jeho kolegové: „Lidské a charakterové vlastnosti prof. Habance charakterizuje krédo Marca Aurelia „ Sám k sobě přísný a dbalý povinností, k druhým mírný a laskavý.“

Po té pan děkan předal Pamětní medaili a udělil slovo panu profesoru Habancovi.

“Jsem rád, že jsem mohl většinu svého profesního života prožít na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity, které jsem vděčen za mnohé.“ řekl prof. Habanec v krátkém poděkování.

Profesor Boris Habanec se narodil 9. 10. 1931 v Olešnici na Vysočině. Po absolvování lékařské fakulty pracoval na Patologicko-anatomickém ústavu Lékařské fakulty Univerzity Pavla Josefa Šafárika v Kosičích u prof. Kutlíka. V něm našel vzdělaného a náročného učitele oboru i metodiky patologie. V roce 1959 přešel na Patologicko-anatomický ústav Lékařské fakulty UJEP v Brně a poté na II. patologicko-anatomický ústav ve Fakultní dětské nemocnici v Brně, jehož přednostou tehdy byl profesor Dluhoš. Vysoká odborná úroveň zaujímající široké pole diagnostické patologie i vynikající pedagogické vlastnosti univerzitního učitele v roce 1981 přivedly dr. Habance na místo vedoucího II. Patologicko-anatomického ústavu Fakultní dětské nemocnice a Lékařské fakulty Masarykovy Univerzity. Jako krajský odborník pak řídil i další ústavy a oddělení patologie v rámci Jihomoravského kraje. V době jeho vedení se na Ústavu rozvíjela metodika histochemie, elektronové mikroskopie a imunohistochemie, diagnostická neuropatologie, diagnostika neuromuskulárních onemocnění a další. Za jeho vedení byli na Ústavu patologie jmenováni tři profesori, čtyři docenti a jeden doktor věd.

V celostátním měřítku vynikly jeho práce týkající se neonatální a pediatrické patologie, zejména onkologie.

Profesor Habanec je i průkopníkem cytodiagnostiky v patologii, průkopníkem metodickým, organizačním i výzkumně a problémově orientovaným, zejména v cytodiagnostice výpotků suspektních z nádorového původu. V tomto směru vyškolil řadu pracovníků na ústavu, jehož byl přednostou, a své zkušenosti sděloval přednáškami na celostátních, krajských i dalších odborných shromážděních, i ve svých publikacích. Připravil řadu výukových textů a úspěšně školil vědecké aspiranty. Na návrh Společnosti patologů mu byla v roce 1984 udělena cena předsednictva České lékařské společnosti za soubor prací o cytodiagnostice. Profesor Habanec byl členem Vědecké rady Lékařské fakulty MU, a po dvě funkční období jejím proděkanem.

Dosavadní publikační činnost zahrnuje přes 100 odborných sdělení a řadu přednášek na mezinárodních, celostátních i regionálních. odborných shromážděních.

Přejeme prof. Habancovi štěstí, zdraví a spokojenost v dalších letech. Doufáme, že i nadále s ním můžeme počítat jako se spolupracovníkem i učitelem.

Jménem spolupracovníků Zdeněk Lukáš a Josef Feit.

V roce 2011 byly uděleny Pamětní medaile LF MU

Em. prof. MUDr. Pavlu Bravenému, CSc. k životnímu jubileu
Em. prof. MUDr. Zdeňku Plachetovi, DrSc. k životnímu jubileu
prof. MUDr. Janu Černému, CSc. k životnímu jubileu
Em. prof. MUDr. Borisi Habancovi, DrSc. k životnímu jubileu

prof. MUDr. Jiří Mestecký, CSc.

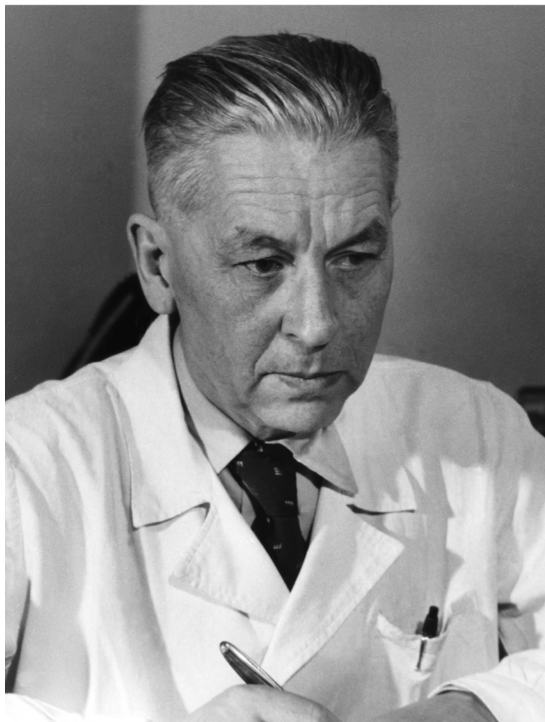
pamětní medaile LF MU byla předána 20. 5. 2011 v Praze na slavnostním semináři, který uspořádal MBÚ AV ČR k 70. letému jubileu prof. Mesteckého

Feza Remzi, M.D., Ph.D.

medaile byla udělana dne 16. 10. 211 v Mendelově refektáři, Augustiánské opatství Sv. Tomáše na Starém Brně

110. VÝROČÍ NAROZENÍ PROFESORA MUDR. RNDR. KARLA ŽLÁBKŮ, PŘEDNOSTY ANATOMICKÉHO ÚSTAVU LÉKAŘSKÉ FAKULTY MU V LETECH 1945 AŽ 1962

Profesor MUDr. et RNDr. Karel Žlábků se narodil 8. ledna 1902 v Hrdlořezích u Třeboně. Gymnázium vystudoval v Třeboni a od roku 1921 studoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Od počátku studia měl mimořádný zájem o morfologii. V roce 1925 se stal demonstrátorem na Anatomickém ústavu profesora Janošíka. Po ukončení studia zůstal na Anatomickém ústavu profesora Weignera jako asistent. Velký zájem o přírodní vědy přivedl MUDr. Karla Žlábků na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy, na které studoval antropologii a zoologii. Studium úspěšně ukončil doktorátem v roce 1932. Svě vzdělání si rozšířil několika studijními pobyty na anatomických ústavěch ve Štrasburku, Londýně a Paříži. V roce 1933 se habilitoval pro obor normální anatomie. Na ústavu byl docent Žlábků pověřen výukou topografické anatomie. Po násilném uzavření českých vysokých škol v roce 1939 pracoval na prosektuře vinohradské nemocnice.

Anatomický ústav Lékařské fakulty Masarykovy univerzity byl po válce bez přednosty – pro-

fesor MUDr. Karel Hora byl v roce 1942 popraven v Mauthausenu. Profesor Podlaha, děkan fakulty, se proto obrátil na pražskou lékařskou fakultu a požádal o pomoc při obsazení osiřelého ústavu. V roce 1945 byl profesor Žlábků povolán do Brna na Lékařskou fakultu Masarykovy univerzity a byl pověřen vedením Anatomického ústavu. Záhy vyvstala potřeba, aby se ujal i Histologicko-embryologického ústavu. V roce 1946 byl jmenován řádným profesorem. Znovuzřízení obou ústavů, které byly těžce poškozeny válkou, si vyžádalo mimořádné úsilí a všechny čas profesora Žlábků. Pracovníci obou předválečných ústavů se na ústavy nevrátili, chybělo materiální vybavení, knihovny, laboratoře, pitevny. V krátké době se mu však přes všechny potíže podařilo z obou ústavů vybudovat příkladná pedagogická a vědecká centra. V poválečném období se mimo jiné úkoly objevila také naléhavá potřeba zajistit pro stovky posluchačů vhodnou studijní literaturu. I tohoto úkolu se profesor Žlábků úspěšně zhostil. Jeho „Přehled anatomie člověka“, „Úvod do topografické anatomie“, „Pitevní cvičení“, „Histologie“ a „Embryologie“ se staly významnými učebnicemi pro generace studentů. Profesor Žlábků byl také autorem kapitoly „Soustava svalová“ v celostátní učebnici anatomie. V roce 1953 předal profesor Žlábků vedení Histologicko-embryologického ústavu docentu Mazancovi a sám se věnoval náročné práci na Anatomickém ústavu.

Profesor Žlábků věnoval velké úsilí organizaci vědeckého života v Brně. Aktivně působil v Československé biologické společnosti a byl jedním ze zakladatelů Československé Antropologické společnosti. Antropologické výzkumy na svém ústavu vždy podporoval a plánoval zřízení oddělení lékařské antropologie na Anatomickém ústavu. Oddělení se však podařilo otevřít až v roce 1970. Významným přínosem profesora Žlábků pro morfologii je také jeho vědecká práce. Je autorem téměř stovky odborných publikací. Ve svém pražském období se intenzivně věnoval především

srovnávací myologii (známé jsou především jeho práce o žvýkacích svalech a o mechanismu čelistního kloubu). Mimořádné pedagogické úsilí v období budování Anatomického ústavu v Brně odvedlo profesora Žlábka od soustavné vědecké práce. K intenzivní vědecké práci se mohl vrátit až v posledních dvaceti letech svého života, kdy se věnoval problematice úpravy tepenného řečiště v ledvinách. Jeho práce o ledvinných glomerulech s dvojnásobným oběhem (paraglomerula) a o vnitřní úpravě kapilár v glomerulech jsou prioritní. Podstatně přispěly k řešení řady fyziologických a klinických problémů v oblasti ledvin a došly zaslouženého uznání u nás i v zahraničí.

V roce 1962 byl profesor Žlábek zbaven vedení Anatomického ústavu. Působil dále jako profesor pověřený výukou topografické anatomie a v roce 1970 byl pensionován. Na ústav však řadu let dále docházel své bohaté vědomosti a zkušenosti nezištně předával všem, kteří se na něj obrátili o pomoci. Profesor Žlábek zemřel v Brně dne 22. května 1983.

*prof. MUDr. Libor Páč, CSc.
Anatomický ústav LF MU*

výročí a jubilea | Udělení bronzové medaile MU profesoru Votavovi

Udělení bronzové medaile MU profesoru Votavovi

BRONZOVOU MEDAILI PŘEDAL PAN PRODĚKAN VANĚK PROF. VOTAVOVI DNE 13. LEDNA 2012.

Pan profesor se narodil 15. ledna 1942 v Brně, kde také prožil dětství a mládí. Maturoval v roce 1959, poté začal studovat na brněnské lékařské fakultě, tehdy šlo samozřejmě o Universitu Jana Evangelisty Purkyně. Již ve třetím ročníku jej zaujala mikrobiologie: nejenže získal od tehdejšího přednosty ústavu docenta Jandáska za zkoušku z tohoto předmětu do indexu jedničku s hvězdičkou, ale také začal na ústavu pracovat jako dobrovolník. To se psal rok 1961. O rok později pro změnu působil pod vedením dr. Dostálka jako pomocný vědecký pracovník na detašovaném brněnském pracovišti Mikrobiologického ústavu ČSAV.

V roce 1965 náš dnešní jubilant jako čerstvý **absolvent lékařské fakulty** dostal, jak bylo tehdy obvyklé, umístěnku. V jeho případě se to týkalo porodnice v Českých Budějovicích. Dlouho

tam však nevydržel a ještě téhož roku nastoupil jako asistent na katedru mikrobiologie LF UJEP. V roce 1979 byl doktoru Votavovi slavnostně udělen titul kandidáta věd, a ve stejném roce se stal také primářem Mikrobiologického ústavu FN u sv. Anny. Ve vedlejší úvazku však stále také učil na lékařské fakultě. V roce 1991 obhájil na LF MU habilitační spis „Sérologická diagnostika EB-virových nákaz“ a byl jmenován docentem pro obor lékařská mikrobiologie. V roce 1993 vystřídal profesora Pospíšila ve funkci přednosty Mikrobiologického ústavu LF MU a FN u sv. Anny v Brně, a tuto funkci vykonával až do roku 2010. Profesní kariéra našeho jubilanta vyvrcholila v roce 2003, kdy byl jmenován profesorem lékařské mikrobiologie. I nyní, po předání přednostenského „žezla“, se neúnavně podílí na přednášení a zejmé-

na zkoušení studentů, stejně jako na opravách a recenzování nejrůznějších výukových materiálů svých mladších kolegů.

Ostatně celá **pedagogická činnost pana profesora** je velmi významná. Během celé své kariéry se intenzivně věnoval tvorbě učebních textů. Tato činnost vyvrcholila v letech 2001 až 2010, kdy postupně vydal dílem sám, dílem se svými spolupracovníky nové učebnice obecné a speciální mikrobiologie, lékařské mikrobiologie pro zubní lékaře, a nakonec i novou učebnici vyšetřovacích metod v lékařské mikrobiologii. **Vědeckovýzkumná činnost** pana profesora se datuje již od počátků jeho činnosti na ústavu. Zpočátku se pod vedením docenta Jandáska věnoval odlišné vnímavosti mláďat pokusných zvířat k virové infekci oproti dospělým zvířatům. Pokoušel se také o stanovení krysího interferonu. Výsledky těchto výzkumů promítl i do kandidátské práce „Interferon a věkový faktor při virové infekci“. Práce byla dokončena 1978. Vedle interferonu a věkového faktoru se pan profesor věnoval také výzkumu stafylokoků – v tomto směru byla velmi plodná spolupráce s naším předním veterinárním mikrobiologem, profesorem Skalkou z Veterinární a farmaceutické univerzity. Společně se zabývali mimo jiné produkcí stafylokového slizu jako faktoru virulence. Na tyto výzkumy později navázaly studie týkající se biofilmu, které jsou dodnes jedním z nosných výzkumných programů ústavu.

Neméně významnou složkou práce dnešního jubilanta je také **práce organizační**. Již od roku 1979 byl dnešní profesor Votava vedoucím brněnského výboru Československé společnosti mikrobiologické. Dodnes se podílí na organizaci jeho pravidelných seminářů. Vedle této společnosti byl aktivní také ve Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii – v roce 1990 se stal členem jejího hlavního výboru, později jeho místopředsedou. Profesor Votava byl již od roku 1992 členem redakční rady časopisu *Epidemiologie, mikrobiologie a imunologie*. Později se stal jejím místopředsedou, jímž je dodnes. Působil i v dalších redakčních radách. Členem poradního sboru pro obor bakteriologie ve Státním zdravotním ústavu v Praze se stal roku 1992, o rok později byl jmenován členem oborové komise pro lékařskou mikrobiologii při Vědecké radě České lékařské komory a o další rok později členem vědecké rady Státního zdravotního ústavu. Podílel se a stále se podílí na atestačních zkouškách lékařů, zdravotních laborantů i jiných odborníků v mikrobiologii. Pan profesor byl po celou dobu své profesní dráhy **člověkem vsutku renesančním**. Neklamně o tom svědčí například jeho úvahy o české mikrobiologické terminologii, o lékařských zkratkách, stejně jako jeho zájem o všeobecnou vzdělanostní úroveň posluchačů lékařské, ale i přírodovědecké fakulty. Vždy razil názor, že lékař nemá být úzce specializovaným odborníkem, ale člověkem všeobecně vzdělaným. Je třeba také zmínit jeho uměleckou činnost – je například známým grafikem, výtečným fotografem a rovněž člověkem pera – vedle odborných publikací je například autorem cyklu „Vzpomínání nad starým indexem“, který postupně vycházel v revue *Universitas*.

výročí a jubilea | Udělení pamětní medaile LF MU prof. MUDr. Jarmile Siegelové, DrSc.

DNE 12. PROSINCE 2012 BYLA UDĚLENA PANÍ PROFESORCE MUDR. JARMILE SIEGELOVÉ, DRSC., PAMĚTNÍ MEDAILE LF MU. MEDAILI PŘEDAL PAN PRODĚKAN PROF. MUDR. JIŘÍ VANĚK, CSC.

Jarmila Siegelová prošla od promoce dlouhou cestu vědeckého pracovníka, cestu charakterizovanou nesmírnou pílí, cestou překonávání četných překážek, ale i cestou významných vědeckých úspěchů. První vědecké práce prováděla na pokusných zvířatech a jak je to pro ni charakteristické i v další vědecké práci, zvolila metodicky náročné experimenty stimulace a snímání akčních potenciálů nervových vláken, když zkoumala úlohu splanchnických nervů v regulaci dýchání. Později se k tématu regulace dýchání pro změnu u zdravého a nemocného člověka mnohokrát vrátila. Habilitovala na toto téma, stala se členkou

mezinárodní společnosti patofyziologie dýchání a opakovaně byla zvána k přednáškám na mezinárodních vědeckých konferencích. Její doktorská disertační práce (obhájená roku 1990) se týkala nervové regulace dýchání u zdravého člověka a u některých vybraných patologických stavů. Roku 1997 byla jmenována profesorem v oboru normální a patologická fyziologie. Prof. Siegelová správně pochopila nutnost mezinárodní spolupráce, ve které mohla uplatnit nejen znalost cizích jazyků,

ale i organizační talent. Stala se členkou významného mezinárodního týmu, který se vytvořil v okolí prof. F. Halberga, ředitele Chronobiologických laboratoří Státní univerzity v Minnesotě (USA), jednoho ze zakladatelů chronobiologie jako vědeckého odvětví. Stala se tak spoluautorkou řady vědeckých prací mezinárodního významu. Zabývala se hlavně oblastí chronobiologie krevního tlaku a studovala přízpusobení terapie individuálním odlišnostem jednotlivce, někdy označovanou jako „terapie šitá na míru“. Jde tedy hlavně o praktickou aplikaci chronobiologie v léčení. Na druhé straně je jako hlavní členka této skupiny autorkou významného objevu základního biologického významu. Je její hlavní zásluhou objev týdenního rytmu v oběhových veličinách, který je výsledkem přírodních zákonitostí a ne výsledkem společenského vývoje. Našla sedmidenní kolísání krevního tlaku a tepové frekvence u novorozenců narozených ve Fakultní nemocnici Brno, které je synchronizováno porodem a které je nezávislé na dnech týdne. Hlavním těžištěm její práce je studium oběhových rytmů u hypertoniků. Stojí u počátků 24hodinového monitorování krevního tlaku u hypertoniků v naší republice, když v roce 1993 publikovala jako hlavní autor studii, ve které srovnávala různé metody vyhodnocení 24hodinového záznamu krevního tlaku u léčených i neléčených hypertoniků. Mezinárodní význam mají ale práce s vícedenním průběžným monitorováním krevního tlaku, kde má Minnesotská skupina, ve které je členem pracovního týmu, světové prvenství.

Její mezinárodní spolupráce se neomezuje jen na USA. Společně publikace demonstrují výsledky společné práce s Nemocnicí Lariboisiere v Paříži a s Univerzitou ve Štýrském Hradci. Je členkou řady mezinárodních vědeckých společností jako např. ISH – mezinárodní společnost pro hypertenzi, Evropská respirační společnost, Asociace francouzských fyziologů – Sociétés de Physiologie, NY. Academy of Sciences. Od roku 1996 do roku 2007 byla přednostkou Kliniky funkční diagnostiky a rehabilitace a řídila výuku bakalářského a magisterského studia fyzioterapie a léčebné rehabilitace. Od roku 2005 řídí Katedru fyzioterapie a rehabilitace Lékařské fakulty Masarykovy univerzity.

Prof. Siegelová se nadále věnuje problematice hypertenze, otázkám chronobiologie krevního tlaku a srdeční frekvence a také rehabilitaci kardiaků.

Přejeme vše nejlepší, mnoho zdraví, mnoho optimismu a energie do dalších let.

prof. MUDr. Petr Dobšák, CSc.

přednosta Kliniky tělovýchovného lékařství a rehabilitace LF MU

doc. MUDr. Michal Pohanka, Ph.D.

Mgr. L. Dunklerová

a kolektiv spolupracovníků Katedry fyzioterapie a rehabilitace LF MU

naše fakulta

Kontakt:

Ediční oddělení
Lékařská Fakulta
Masarykova univerzita
Kamenice 5
625 00 Brno

telefon: +420 5 4949 3998

tiskove.odd@med.muni.cz

www.med.muni.cz

www.muni.cz

korektura:

Ediční oddělení LF MU

grafické zpracování, sazba:

Radim Šustr, DiS.

Institut biostatistiky a analýz MU

Vydává:

Masarykova univerzita

Žerotínovo náměstí 9

601 77 Brno

MK ČR E 20240

3. ročník, únor 2012

ISSN 1805-0131 (on-line)

ISSN 1805-014X (print)

Nové příspěvky, které budete chtít publikovat v dalším čísle bulletinu, zaslejte, prosím, na adresu redakce.

Rádi zodpovíme vaše dotazy.

naše fakulta

informační bulletin
Lékařské fakulty
Masarykovy univerzity

ISSN 1805-0131

ISSN 1805-14X

